

Warszawa, dnia 30 marca 2020 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-071-9/20

Pan
Tadeusz TRUSKOLASKI
Prezydent Miasta Białystok
Prezes Zarządu
Unii Metropolii Polskich

Pan
Zygmunt FRANKIEWICZ
Senator Rzeczypospolitej Polskiej
Prezes Zarządu
Związku Miast Polskich

Państwowa Komisja Wyborcza, odnosząc się do pisma z dnia 20 marca 2020 r., uprzejmie dziękuje za przekazane spostrzeżenia i wątpliwości związane z organizacją i przeprowadzeniem wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2.

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza na wstępie zauważa, że nie jest uprawniona do rozstrzygnięcia w sprawach związanych z zarządzeniem wyborów i ustalaniem ich terminu. Państwowa Komisja Wyborcza nie jest też właściwa do zmiany terminu zarządzonych wyborów, w tym m.in. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz kalendarza czynności wyborczych wynikających z przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504).

Ponadto w informacji z dnia 27 marca 2020 r. dostępnej na stronie internetowej <https://pkw.gov.pl>, odnosząc się do realizacji zadań związanych z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła uwagę, że zgodnie z treścią art. 228 ust. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wybory Prezydenta Rzeczypospolitej nie mogą być przeprowadzane jedynie w czasie stanu nadzwyczajnego oraz w ciągu 90 dni po jego zakończeniu, a kadencja tego organu ulega wówczas odpowiedniemu przedłużeniu. Decyzje o wprowadzeniu jednego

z konstytucyjnie opisanych stanów nadzwyczajnych mogą podjąć wyłącznie organy państwa upoważnione do tego w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Państwowa Komisja Wyborcza oczekuje, że podjęte rozstrzygnięcia będą gwarantowały możliwość rzeczywistej realizacji konstytucyjnych praw wyborczych obywateli.

Państwowa Komisja Wyborcza mając na uwadze już ogłoszony na obszarze kraju stan epidemii (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii Dz. U. poz. 491 i 522) zwróciła się jednocześnie w powołanym stanowisku z apelem do wszystkich organów władzy i administracji publicznej oraz wszystkich komitetów wyborczych, o współdziałanie w sprawach wyborów z uwzględnieniem zdrowia i życia wyborców, jak i dobra Rzeczypospolitej Polskiej.

Dlatego też Państwowa Komisja Wyborcza ma nadzieję, że wszystkie podmioty uczestniczące w procedurze wyborczej na bieżąco realizują swoje obowiązki wynikające z kalendarza wyborczego w zakresie przygotowania i przeprowadzenia m.in. zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Odnosząc się natomiast do kwestii poruszonych w przesłanym piśmie Państwowa Komisja Wyborcza informuje, że wprowadzicie niektóre urzędy gmin zostały zamknięte lub wprowadziły ograniczenia dotyczące przyjmowania interesantów w związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego (od 14 marca 2020 r.), a następnie stanu epidemii (od 20 marca 2020 r.), lecz w celu umożliwienia komitetom wyborczym i wyborcom dokonania zgłoszeń kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych, a także w celu zapewnienia możliwości przyjmowania tych zgłoszeń przez urzędy gmin, Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 26 marca 2020 r. poinformowała wszystkich komisarzy wyborczych, że:

- 1) w przypadku, gdy urząd gminy zapewniający obsługę urzędnika wyborczego jest nieczynny lub tryb jego pracy, w tym możliwość przyjmowania interesantów, został ograniczony, zgłoszenie kandydatów na członków komisji może zostać przesłane (najpóźniej do 10 kwietnia 2020 r. w godzinach pracy normalnego funkcjonowania urzędu) w formie skanu, za pośrednictwem poczty elektronicznej. Nie jest przy tym wymagany podpis elektroniczny. W takim przypadku, oryginały zgłoszenia należy przesłać do urzędu tradycyjną pocztą (oryginalne dokumenty nie muszą zostać doręczone do czasu upływu terminu na dokonywanie zgłoszeń);

2) w przypadku wysłania zgłoszenia pocztą lub skanem za pośrednictwem poczty elektronicznej dopuszczalne jest:

- a) uwierzytelnienie kopii upoważnienia pełnomocnika wyborczego do zgłoszenia kandydatów przez osobę zgłaszającą kandydatów, a nie przez pełnomocnika wyborczego,
- b) potwierdzenie doręczenia do urzędu gminy zgłoszenia przez osobę przyjmującą zgłoszenie (urzędnik wyborczy, pracownik urzędu gminy) za pośrednictwem poczty elektronicznej (nie jest wymagany podpis elektroniczny).

Powyższe stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej również jest dostępne na stronie internetowej Komisji.

Jednocześnie należy wskazać, że przed przekazaniem powyższych wyjaśnień można było dokonać zgłoszenia kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych za pośrednictwem poczty. Do Państwowej Komisji Wyborczej wpływają informacje od komitetów wyborczych o podejmowanych przez nie działaniach związanych ze zgłaszaniem kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych. Należy przy tym zaznaczyć, że stosownie do art. 182 § 5 Kodeksu wyborczego zgłoszenia kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych dokonuje się najpóźniej w 30. dniu przed dniem wyborów. W związku z tym, stosownie do kalendarza wyborczego stanowiącego załącznik do postanowienia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 184), zgłoszenie kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych może zostać dokonane najpóźniej do dnia 10 kwietnia 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że do upływu wskazanego terminu pozostało dwa tygodnie. Dlatego też w chwili obecnej należy wstrzymać się z opiniami w zakresie braku kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych. W szczególności w sytuacji, gdy do Krajowego Biura Wyborczego każdego dnia wpływają kolejne zgłoszenia wyborców do pracy w obwodowych komisjach wyborczych. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że część komitetów wyborczych dokonała zgłoszenia kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dopiero w dniu 26 marca 2020 r.

Podobnie rozstrzygnięcie pozostałych kwestii poruszonych w Panów wystąpieniu, tj. dotyczących m.in.:

- 1) zwołania pierwszych posiedzeń obwodowych komisji wyborczych – po 10 kwietnia 2020 r.,
- 2) szkoleń obwodowych komisji wyborczych – po 23 kwietnia 2020 r.,
- 3) tworzenie odrębnych obwodów głosowania – do 6 kwietnia 2020 r.,
- 4) wykonywania czynności związanych ze sporządzaniem aktów pełnomocnictwa,
- 5) realizacji zadań związanych z głosowaniem korespondencyjnym,
- 6) sporządzania spisów wyborców – do 20 kwietnia 2020 r.,
- 7) wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania – do 8 maja 2020 r.

– jest w chwili obecnej przedwczesne.

Należy przy tym podkreślić, że sytuacja jest na bieżąco monitorowana i analizowana przez Państwową Komisję Wyborczą. Dlatego też ustalenia związane z wykonywaniem poszczególnych czynności wyborczych będą podejmowane stosownie do okoliczności.

Dla przykładu już teraz można jednak wskazać, że np. w kwestii dotyczącej sporządzania aktów pełnomocnictwa trzeba mieć na uwadze, że jak wynika z § 8 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. z 2015 r. poz. 1724 oraz z 2018 r. poz. 1434), w przypadku gdy wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa spełnia warunki określone w Kodeksie wyborczym wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub inny upoważniony pracownik urzędu gminy (miasta) niezwłocznie uzgadnia z wyborcą lub osobą, która wyraziła zgodę na przyjęcie pełnomocnictwa, termin sporządzenia aktu pełnomocnictwa. W razie braku uzgodnienia terminu termin wyznacza wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub inny upoważniony pracownik urzędu gminy (miasta). Wprawdzie jak wynika z art. 56 § 4 Kodeksu wyborczego akt pełnomocnictwa do głosowania należy sporządzić niezwłocznie po sprawdzeniu danych zawartych we wniosku, lecz w zaistniałej sytuacji, tj. w związku z wprowadzeniem stanu epidemii, wskazane jest ustalanie z wyborcami, w miarę

możliwości (w zależności od liczby złożonych wniosków), późniejszych terminów sporządzenia aktu pełnomocnictwa, tj. bliższych terminowi wyborów. Należy bowiem mieć na uwadze, że zgodnie z art. 56 § 2 Kodeksu wyborczego wniosek może być wniesiony najpóźniej w 9. dniu przed dniem wyborów. W związku z tym, stosownie do kalendarza wyborczego stanowiącego załącznik do postanowienia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 184), termin składania wniosków o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania upływa w dniu 4 maja 2020 r. Oznacza to, że akty pełnomocnictwa mogą być sporządzane również w okresie od 4 do 8 maja 2020 r., oczywiście przy uwzględnieniu liczby złożonych wcześniej wniosków. W chwili obecnej nie można natomiast przewidzieć, jaka sytuacja związana z epidemią będzie występowała w tym okresie.

Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie informuje, że delegatury Krajowego Biura Wyborczego oraz organy gmin, które zgodnie z art. 156 Kodeksu wyborczego zapewniają obsługę i techniczno-materialne warunki pracy obwodowych i terytorialnych komisji wyborczych oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów, a także zapewniają lokale obwodowych komisji wyborczych (art. 186 § 1 Kodeksu wyborczego), w związku z wyborami samorządowymi przeprowadzanymi w toku kadencji występują do właściwych państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych, z prośbą o wydanie zaleceń dotyczących postępowania przeciwepidemicznego w czasie przeprowadzania wyborów samorządowych w toku kadencji.

Zatem to państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni są właściwi do określenia i przekazania zaleceń dotyczących koniecznych przedsięwzięć i środków ostrożności w czasie przeprowadzania wyborów, w tym zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego w tym zakresie. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że tego rodzaju zalecenia były przekazywane i realizowane. Analogiczne zalecenia będą musiały być wydane w związku z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem, to nie Państwowa Komisja Wyborcza, lecz Główny Inspektor Sanitarny i państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni będą właściwi do określenia sposobu obsługi wyborów, w tym m.in. dotyczące zabezpieczenia członków obwodowych komisji wyborczych, lokali wyborczych, a także wyborców podczas przeprowadzania głosowania.

Państwowa Komisja Wyborcza docenia rolę jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności gmin, w procesie organizacji wyborów. Komisja ma też świadomość zagrożeń związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów w związku z panującą obecnie epidemią koronawirusa SARS-CoV-2.

Jednakże jak wskazano powyżej obecnie jest za wcześnie na określanie sposobu wykonywania poszczególnych czynności wyborczych. Jeżeli stosowne ustalenia zostaną dokonane, Państwowa Komisja Wyborcza oraz właściwe organy państwowej inspekcji sanitarnej poinformują wszystkie gminy o działaniach i zaleceniach mających na celu zapobieżenie negatywnym skutkom zdarzeń dotyczących zdrowia publicznego w związku z epidemią w procesie organizacji i przeprowadzenia wyborów.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
(dokument podpisany elektronicznie)